

Uppföljning Gemensam granskning 2025 – välfärdsbrott

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	5
Gemensam granskning - välfärdsbrott	7
Risk: Välfärdsbrottslighet.....	7
Granskning: Välfärdsbrottslighet	7
Välfärdsbrottslighet	8
Hur arbetar nämnden i stort med att motverka välfärdsbrottslighet?	8
Vilka risker inom de områden som handlingsplanen omfattar (enskilda, företag och föreningar, inköp och upphandling, otillåten påverkan och interna oegentligheter) har nämndens verksamheter identifierat och hanterat sedan handlingsplanen beslutades 2020?	9
Hur har nämndens arbete inom området med att motverka välfärdsbrott utvecklats sedan handlingsplanen beslutades 2020?.....	10
Hur delar nämndens verksamheter information med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?	10
Hur inhämtar nämndens verksamheter information från andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?	11
Vad upplever nämnden som de stora utmaningarna i arbetet med att förebygga välfärdsbrott?.....	11
Med vilka och hur samverkar nämnden med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer i arbetet med att.....	12
Med vilka andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer ser nämnden ett behov av att utveckla samverkan i arbetet med att	12
Vilka funktioner/verksamheter inom nämndens uppdrag har identifierats som särskilt betydande i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?.....	13

Hur skattar nämnden sammantaget det egna arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?	14
--	-----------

Inledning

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2024-11-27 (STK-2024-1428) ska en granskning avseende välfärdsbrott genomföras under 2025.

Genomförande

Ett formulär har utifrån frågeställningarna i anvisningen skickats ut till samtliga av kulturförvaltningens 11 avdelningar. I formuläret finns även en självskattning utifrån den enskilda avdelningens arbete.

Svarsfrekvensen är 82%. Två avdelningar har avstått ifrån att svara. Resultatet av svaren har sammanställts av administrativa avdelningen. Självskattningsformulären har sammanfogats för att ge förvaltningens gemensamma bild.

Det är noterbart att flertalet avdelningar inte upplever att frågan om välfärdsbrott är aktuell för den specifika verksamheten och hänvisar till förvaltningens stab.

Sammanfattning och slutsats

Kulturförvaltningen har sedan handlingsplanen presenterades fördjupat och utvecklat arbetet kring välfärdsbrottslighet. Primärt kopplat till bidragsgivning och utbetalningar. Nätverket mellan bidragsgivande förvaltningar är ett direkt resultat av handlingsplanens implementering och stärker förvaltningens arbete.

Kraven på kontroller har ökat sedan 2020, vilket medfört att en allt större del av framför allt förvaltningens bidragsgivande del lägger en större mängd arbete för att säkerställa att oegentligheter inte sker. Detta arbete behöver kontinuerligt utvecklas och anpassas efter nya utmaningar. Förvaltningen ser speciellt en ökning av försök till otillåten påverkan vilket förutom risken för välfärdsbrott även riskerar att påverka arbetsmiljön för förvaltningens medarbetare. Förvaltningen skulle önska att staden hade ett tydligare gemensamt arbete kring otillåten påverkan.

Primärt har förvaltningens fokus kring välfärdsbrottslighet varit på bidragsgivning och i viss mån att säkerställa att utbetalningar sker på ett säkert sätt. Formerna för välfärdsbrottslighet utvecklas hela tiden och söker nya vägar. Detta innebär att nämnden framåt behöver säkerställa att samtliga delar av förvaltningen som sluter avtal och hanterar ekonomiska transaktioner behöver ha fördjupade kunskaper kring de risker som finns och hur dessa förebyggs. I dagsläget finns en stor tilltro till att förvaltningens stab identifierar samtliga risker.

En utveckling av de digitala systemen med inbyggda kontrollfunktioner hade förenklat förvaltningens arbete för att identifiera risker. Kontroller är ett tidskrävande arbete som kräver stora personella resurser. Digitala lösningar som kan axla en del av dessa arbetsuppgifter hade frigjort arbetstid och därmed fått förvaltningen att arbeta mer resurseffektivt.

En ökad kontroll ställer även större krav på de aktörer som förvaltningen samverkar med. Det finns en utmaning i att på ett bra sätt underlätta det administrativa arbetet för dessa samt att kommunicera värdet av kontrollerna. Det behöver också tydligt framgå att kontroller inte handlar om ett misstänkliggörande utan att medel ska användas i avsett syfte.

Gemensam granskning - välfärdsbrott

Risk: Välfärdsbrottslighet

Beskrivning av risk

Risk för att kommunen betalar ut pengar på felaktiga grunder, på grund av bristande riskmedvetenhet utifrån att området är brett och komplext, vilket leder till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.

Granskning: Välfärdsbrottslighet

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att undersöka om Malmö stad - stadens förvaltningar och bolag - har ett ändamålsenligt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder, och helägda bolag i tillämpliga delar.

Granskningsmetod:

Granskningen genomförs genom allmänna och specifika frågor om nämndernas arbete med att motverka välfärdsbrottslighet, kompletterat med en mindre självskattning. Granskningsanvisning finns som separat dokument.

Välfärdsbrottslighet

Hur arbetar nämnden i stort med att motverka välfärdsbrottslighet?

Kulturnämndens arbete kring välfärdsbrottslighet kan delas in i tre delar utifrån ett förebyggande arbete, kontrollerande arbete och fortbildande arbete.

De områden som nämnden identifierat som riskområden är nämndens bidragsgivning, avtal som sluts, upphandling samt inköp.

I förhållande till nämndens bidragsgivning finns utöver *Regler och riktlinjer för Malmö stads stöd till idéburen sektor* även ett eget regelverk som tydligt reglerar vilka som kan motta stöd. Det finns en dokumenterad process av handläggningen med inbyggda kontrollfunktioner kopplat till de sökande. Handläggning sker av flera personer kopplat till varje ansökan och i en del fall med externa referenspersoner. Stöd följs upp genom skriftlig redovisning, fysiska besök vid evenemang samt uppföljande samtal. Vid varje sökomgång förs jävsprotokoll som dokumenteras.

Bankgiron och organisationsnummer kontrolleras när ansökningarna ankommer manuellt av handläggare och bankgirot kontrolleras en extra gång innan formellt beslut. Förvaltningen använder även Malmö stads digitala system med betalningskontroll som säkerställer att utbetalningen sker korrekt.

Varje år genomförs stickprovskontroller av extern auktoriserad revisor.

Vid fall av misstänkt välfärdsbrottslighet rådfrågas utöver förvaltningens egen personal även stadsjurist och kontakt tas med övriga berörda nämnder samt myndigheter.

Förvaltningen arbetar tillsammans med övriga bidragsgivande förvaltningar i ett nätverk på handläggar- och chefsnivå, för att gemensamt öka kunskapen om frågorna och dela information om specifika aktörer.

Vid upphandling följer förvaltningen LOU samt Malmö stads riktlinjer och policys för inköp och direktupphandling. I förekommande fall görs riskanalyser innan direktupphandling genomförs.

I de fall inköp sker med hänvisning till avsteg från LOU, så som inköp av konstverk eller scenkonstproduktioner, finns fastställda kriterier och inköpen dokumenteras.

Samtliga utbetalningar kontrolleras genom stadens gemensamma IT-system med betalkontroll. Ekonomifunktionerna i de olika förvaltningarna har även ett tätt samarbete för att utveckla verksamheten och arbeta med kunskapsdelning

Staben fyller i dagsläget en viktig roll i förvaltningens arbete kring

kunskapsdelning om välfärdsbrott och som ett stöd för ekonomisk uppföljning. Förvaltningen behöver dock arbeta vidare med att öka kunskapen kring frågeställningarna i verksamheterna.

Förvaltningen följer kontinuerligt information från myndigheter som arbetar med välfärdsbrott och ekonomisk brottslighet.

Vilka risker inom de områden som handlingsplanen omfattar (enskilda, företag och föreningar, inköp och upphandling, otillåten påverkan och interna oegentligheter) har nämndens verksamheter identifierat och hanterat sedan handlingsplanen beslutades 2020?

Sökta kulturstöd kan utsättas för välfärdsbrottslighet utifrån att verksamheter med annat syfte söker stöd utifrån förtäckt kulturverksamhet alternativt använder en del av beviljade medel i icke-ändamålsenliga syften. Sedan handlingsplanen beslutades har detta identifierats och hanterats vid ett fåtal tillfällen.

Kulturförvaltningen har identifierat en specifik risk kopplat till stipendieformen som inte har formella krav på redovisning och medlen överförs till privata konton. Det finns en risk i att framför allt unga individer utnyttjas i syfte att dels få pengar till icke-ändamålsenliga syften och att man utnyttjar initiativen för pengatvätt. Kopplat till detta har endast risken identifierats och inga fall har påträffats. Utifrån risken ser förvaltningen över möjligheten till utveckling av stödsystemet.

Otillåten påverkan är ett riskområde där yttre påtryckningar på enskilda medarbetare samt hot, i syfte att få beslut att beviljas identifierats. Detta gäller inte enbart i förhållandet mellan en yttre aktör gentemot en enskild tjänsteperson utan även mot beslutande chefer i syfte att påverka beslut. Detta riskområde har ökat under perioden.

Sedan handlingsplanen infördes har förvaltningen infört rutiner för jäv för att säkerställa att bidragsgivning sker på ett rättssäkert sätt. Arbetet kring jäv och intressekonflikter kan utvecklas ytterligare i förvaltningens övriga arbete.

Det finns en risk i att kulturförvaltningens medel hanteras genom den förvaltningsövergripande redovisningsenheten. Denna uppdelning gör att det är svårare för kulturförvaltningen själva att följa att medel har betalats till rätt aktör samt till rätt konto. Utbetalningar på felaktiga belopp samt uteblivna utbetalningar har identifierats och hanterats.

I relation till avtal som görs med enskilda personer eller organisationer finns

det en risk i när avsteg från LOU görs. Det finns i LOU avsteg kopplat till *Konstnärlig prestation, tekniska skäl eller skydd av ensamrätt* (kap.6 §14). Detta avsteg är i förekommande fall viktigt men det finns en risk i att avsteget används bredare än vad lagen föreskriver och därmed gynnar en enskild aktör. Denna typ av avsteg hanteras genom dokumentation i dagsläget.

Det finns även risker när det tecknas överenskommelser som inte reglerar ekonomiska transaktioner men kan innebära andra värden för mottagande part som i förlängningen kan innebära ekonomiska vinster. Sett till förvaltningens olika avtal görs olika kontroller, vilket uppmärksammas som en potentiell risk.

I förhållande till lokaler finns en risk att lokaler hyrs ut i ett visst syfte men används i syfte för att bedriva en annan typ av verksamhet. Lokalerna kan även hyras ut i andra hand vilket kan generera svarta inkomster och även möjliggöra pengatvätt. Detta har i dagsläget endast uppmärksammas som en potentiell risk.

Förvaltningen har i något enskilt fall upphandlat verksamhet som senare visat sig vara oseriösa sett till den ekonomiska hanteringen i sin organisation.

Hur har nämndens arbete inom området med att motverka välfärdsbrott utvecklats sedan handlingsplanen beslutades 2020?

Kraven och förväntningarna på kontroller har under perioden blivit högre och förvaltningen har anpassat sig i detta arbete.

Nämndens bidragsgivning har organiserats utifrån tydligare processer med fler bedömare och kontrollfunktioner. En ökad dialog har skett mellan såväl bidragsgivande förvaltningar så som mellan stadens ekonomifunktioner i frågorna. Dialogen med myndigheter som arbetar med frågorna har också ökat.

Det finns i dagsläget en större kunskap kring och beredskap för att hantera eventuella ekonomiska oegentligheter och övriga välfärdsbrott än tidigare.

Hur delar nämndens verksamheter information med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?

Kopplat till nämndens bidragsgivning delas information i nätverket för stadens bidragsgivande förvaltningar. De förvaltningar och kommunala bolag som i enskilda fall arbetar med något som är att relatera till stöd eller

bidragsgivning, dvs att detta ligger utanför deras huvuduppdrag, konsulteras vid behov.

Stadens ekonomichefer delar kontinuerligt information med varandra.

Myndigheter som är bidragsgivande eller arbetar med brottsutredande, alternativt brottsförebyggande, verksamhet delges information vid eventuella oegentligheter genom utlämnande av handlingar samt dialog.

Hur inhämtar nämndens verksamheter information från andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer kopplat till frågor som rör välfärdsbrott?

Kopplat till nämndens bidragsgivning delas information i nätverket för stadens bidragsgivande förvaltningar. De förvaltningar och kommunala bolag som i enstaka fall arbetar med något som är att relatera till stöd eller bidragsgivning, dvs att detta ligger utanför deras huvuduppdrag, konsulteras vid behov.

Stadens ekonomichefer delar kontinuerligt information med varandra.

Det förs dialog med myndigheter som är bidragsgivande eller arbetar med brottsutredande, alternativt brottsförebyggande, verksamhet för att stärka kunskapen inom förvaltningen generellt samt för information i utredning av enskilda fall.

I förekommande fall konsulteras stadsjurister.

Vad upplever nämnden som de stora utmaningarna i arbetet med att förebygga välfärdsbrott?

En utmaning är att hitta rätt balansen mellan tillit och kontroll. En alltför omfattande kontrollerande verksamhet kan skapa misstro från aktörer som söker medel och från samarbetsparter som känner sig misstänkliggjorda, vilket i förlängningen riskerar att skada förvaltningens relationsbyggande.

Kontroller kräver stora personella resurser, kontinuerligt uppdaterade digitala system och djupa kunskaper från de tjänstepersoner som hanterar frågorna. Det finns såväl ekonomiska så som kunskapsmässiga och personella utmaningar i detta.

Då specifik kunskap krävs om välfärdsbrott och hur systemen kan utnyttjas är det en utmaning i att all personal som hanterar något som kan innebära en risk för välfärdsbrott är införstådda kring problematiken och har uppdaterade grundläggande verktyg för att hantera frågan. Inom nämndens verksamheter ställs en stor tilltro till att stabsfunktioner har kontroll över

eventuella oegentligheter. Detta ställer stora krav på att den interna dialogen kring frågorna förs löpande.

Med vilka och hur samverkar nämnden med andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer i arbetet med att förhindra välfärdsbrottslighet?

Ett förebyggande, kunskapsutvecklande och till viss del kontrollerande arbete sker i samarbete mellan bidragsgivande förvaltningar (ASF, STK, FSF, FF och KF).

Ekonomiavdelningen arbetar nära den förvaltningsövergripande redovisningsenheten, som hanterar kulturförvaltningens utbetalningar där ett arbete sker för att förhindra felaktiga utbetalningar. Ekonomicheferna för stadens förvaltningar har även löpande avstämningar där frågorna diskuteras.

Sett till kunskapsutvecklande följer förvaltningen information från BRÅ.

I relation till kontrollerande har förvaltningen kontakt med bidragsgivande myndigheter i förekommande fall samt Kronofogdemyndigheten, Skatteverket samt i enstaka fall polisen och Försäkringskassan.

Med vilka andra nämnder, myndigheter och andra relevanta aktörer ser nämnden ett behov av att utveckla samverkan i arbetet med att

I förvaltningens arbete med den förvaltningsövergripande redovisningsenheten rörande utbetalningar finns ett behov av att vidareutveckla arbetet för att säkerställa att utbetalningar sker på ett korrekt sätt.

Förvaltningen har ett generellt behov av att fördjupa kunskaperna i frågorna och ser ett behov av att närmre kunna följa BRÅs och Ekobrottsmyndighetens arbete, förslagsvis genom centralt samordnade insatser i staden.

Förvaltningens samarbete med bidragsgivande förvaltningar kan stärkas vidare med fler riktade utbildningsinsatser för att öka den gemensamma kunskapen.

I de fall kontrollerande verksamhet sker i samråd med myndigheter kan det vara svårt att få tillgång till myndigheternas information eftersom de har andra regelverk än kommunen. Samverkan skulle kunna förbättras om staden på ett enklare sätt skulle kunna ta del av myndigheternas

information.

Vilka funktioner/verksamheter inom nämndens uppdrag har identifierats som särskilt betydande i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?

De primära verksamheterna som identifierats som betydande är sektionen kulturstöd och analys samt ekonomiavdelningen. Förvaltningen sätter en stor tilltro till att det finns en fördjupad kunskap kring frågorna inom sektionen kulturstöd och analys och att ekonomiavdelningen har en fördjupad uppföljning av förvaltningens avtal och transaktioner.

Hur skattar nämnden sammantaget det egna arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet?

Nr	Självskattning	Tillfredsställande	Förbättrings område	Ej tillfredsstä llande
1	Övergripande		x	
2	Förebygga		x	
3	Kunskapsutveckla		x	
4	Samverka		x	
5	Kontrollera		x	